

Strama Värmland, kommentarer till kvartalsrapport 3, 2019

Nytt i denna rapport är att statistik för förskrivning av antibiotika via nättaktörer visas. Statistiken gäller för personer bosatta i Värmland som förskrivits antibiotika via olika nätsajter. Observera att dessa data på totalförskrivning presenteras per 1000 invånare och inte, som för vårdcentralerna per 1000 listade, vilket gör att exakt jämförelse inte kan göras. Förhoppningsvis kommer vi kunna utveckla dessa data mer framgent och även kunna presentera kvalitetsmått i nätförskrivningen.

Stöd för förskrivning och val av rätt antibiotika finns i Strama Värmlands app och i Strama Värmlands terapiriktlinjer på Smittskydd Värmlands hemsida. För öppenvården finns även bl.a. Regnbågshäftet. Som extra stöd i antibiotikaförskrivningen finns sedan en tid tillbaka rekommendationer i förskrivningsmallarna i Cambio Cosmic där man enkelt kan se första- och andrahandsval baserade på gällande rekommendationer från Strama Värmland. Dessa gäller för öppenvård och än så länge finns dessa graderade mallar för nedre urinvägsinfektion hos kvinnor och för luftvägsinfektioner. Använd alltid dessa vid receptförskrivning och informera nya medarbetare om att detta stöd finns.

Öppenvård, allmänmedicin

Totalförbrukning antibiotika på recept

I nationell jämförelse är Värmland ett av sex län som ligger över riksgenomsnittet, dvs. **ett av de sämre länen när det gäller total antibiotikaförskrivning**. Kvantiteten är alltså för hög, men glädjande nog är kvaliteten på receptförskrivningen hög. **Värmland ligger bäst till både när det gäller kvalitetsmålen andel PcV av luftvägsantibiotika till barn 0–6 år och andel kinoloner av urinvägsantibiotika till kvinnor 18–79 år.**

De vårdcentraler i Värmland som har högsta antalet totalförskrivningar per 1000 listade är alltså Årjäng, Töcksfors och Vintergatans VC. Dessa vårdcentraler ökar dessutom sin totalförskrivning av antibiotika jämfört med motsvarande period föregående år. Likenäs VC, som också ligger bland de högförskrivande vårdcentralerna, uppvisar en mycket positiv trend med sjunkande totalförskrivning.

Liksom tidigare ser man att vårdcentralerna i centrala Karlstad och Hammarö samt Arvika, VC Verkstaden, och Torsby VC alltså har en låg totalförskrivning av antibiotika. Nätläkarnas totalförskrivning per 1000 invånare ligger på en låg nivå.

Kvalitetsmått allmänmedicin

- **Luftvägsinfektioner – andel PcV**
Stramas mål är att andelen PcV av antibiotika som ofta används mot luftvägsinfektion till barn 0–6 år ska ligga på minst 80 %. Värmland har den högsta andelen PcV i landet och ligger på 84 %. Samtliga vårdcentraler i Värmland når upp till detta mål och flertalet uppfyller detta kvalitetsmål med mycket god marginal.
- **Urinvägsinfektioner – andel kinoloner**
Stramas mål är att andelen kinoloner av antibiotika som ofta används mot UVI hos kvinnor 18–79 år ska ligga på max 10 %. I en nationell jämförelse ligger Värmland även denna gång bäst till i denna kategori. Samtliga vårdcentraler i Värmland når upp till detta mål. Många vårdcentraler har dessutom förbättrat sitt förskrivarmönster av kinoloner markant, medan ett fåtal tyvärr har ökat sin kinolonförskrivning.

Slutenvård

Totalförbrukningen av antibiotika i slutenvården ligger i stort sett stationär. Inom verksamhetsområde kirurgi/urologi ses den största minskningen av total antibiotikaförbrukning. Även sjukhusen i Arvika och Torsby har minskat sin antibiotikaförbrukning något jämfört med samma period föregående år.

Andelen **smalspektrumantibiotika (PcV/PcG)** ökar inom flera verksamheter, vilket är positivt; IVA, Kvinnosjukvården, njurmedicin, ÖNH, ortopederna och avdelning 58. Även sjukhusen i Arvika och Torsby ökar sin förbrukning av smalspektrumantibiotika. En minskning ses dock på akutmottagningen, barn- och ungdomsmedicin, geriatrik/NÄVA, hjärt- och akutmedicin, NR, och onkologen. Inom samtliga dessa verksamheter ses samtidigt en mer eller mindre oroande ökad förskrivning av cefalosporiner, kinoloner och/eller karbapenemer. Denna trend behöver analyseras av verksamhetsansvariga inom respektive verksamhet.

Användandet av **piperacillin-tazobactam (PTZ)** följer i huvudsak Stramas rekommendationer.

En kraftig och oroande ökning av **kinoloner** ses inom geriatriken (NÄVA och avd 9 CSK) och Kvinnosjukvården. En ökning av kinolonanvändningen ses också inom hjärt- och akutmedicin och ÖNH. Även inom infektion, onkologi och hematologi ses en ökning, men kan vara uttryck för det patientunderlag som finns inom dessa verksamheter.

När det gäller **cefalosporiner** ses en kraftig ökning på IVA, men där ses samtidigt en minskning av användandet av karbapenemer vilket är positivt. Cefalosporiner är kända för att driva resistensutveckling, framför allt ESBL. Även PTZ kan driva resistensutveckling men inte i lika hög utsträckning. Det är viktigt att få till en bra balans och ett växelbruk med viss övervikt för PTZ när det är möjligt. Viktigast av allt är dock att vara restriktiv med användandet av karbapenemer, som i regel ska ses som en sista utväg i ett läge där inget annat alternativ är möjligt.

Barn- och ungdomsmedicin utmärker sig med en oroande hög andel **karbapenemer**. Det kan finnas naturliga förklaringar till detta men bör belysas och analyseras på verksamhetsnivå.

Med vänlig hälsning

Smittskydd Värmland

Anna Skogstam
Bitr. smittskyddsläkare
Överläkare vårdhygien
054-19 13 16
anna.skogstam@regionvarmland.se